

Landsbygdsdepartementet
landsbygdsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Stockholm den 6 maj 2013

Svenska Rovdjursföreningens yttrande över ett förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen

Ert ärendenummer: L2012/2523

Landsbygdsdepartementet har den 7 mars 2013 remitterat redovisat regeringsuppdrag från Naturvårdsverket och Sametinget om att utforma ett förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen.. Svenska Rovdjursföreningen, SRF har beretts tillfälle att yttra sig över det redovisade regeringsuppdraget.

SRF vill inledningsvis anföra följande.

I redovisningen av regeringsuppdraget framhålls på flera ställen att rennäringen ska vara ”ekologisk, kulturell, social och ekonomisk hållbar” och att renskötseln ska vara ”ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt bärkraftigt”. Beträffande möjligheten att bedriva en *ekonomiskt hållbar* alternativt *ekonomisk bärkraftig* rennäring vill föreningen uppmärksamma följande: Antalet renägare i Sverige 2011 var 4 718 personer och antalet renskötselföretag 962, samtidigt uppges antalet renar vara 251 816,¹ medan antalet personer, företag och renar i stort sett är oförändrat jämfört med 1995 enligt samma källa. Om man blickar några decennier tillbaka så var antalet renägare och renskötselföretag lägre än idag.² Vad föreningen erfarit så krävdes det i mitten av 1970-talet ca 300 renar för att försörja en familj och kring 1980 ca 500 renar. Nu drygt 30 år senare krävs det rimligen avsevärt mer renar i ett renskötselföretag om det ska vara ekonomiskt bärkraftigt. Samtidigt har omkostnaderna stigit kraftigt till följd av ändrade driftformer och tekniska hjälpmedel som motorcyklar, fyrhjulingar, helikopter och biltransporter. Siffran 1 000 renar figurerar, men företrädare för rennäringen vill inte precisera en sådan siffra, eftersom det råder stora skillnader mellan landets 51 samebyar och även betydande skillnader inom olika grupper (siiter) i samma sameby.

¹ Jordbruksstatistisk årsbok 2012, Tabell 6.22; s.133.

² SOU 1975:99. Samerna i Sverige

Antalet renar uppges inte heller kunna öka nämnvärt³ utan har under senare år legat på ca 250 000 i vinterstam även om stora variationer förekommit över tid, vilket åskådliggörs av figur 3, s. 28 i redovisningen.

SRF anser att rennäringen måste anpassas till nu rådande förhållanden och genomgå strukturella förändringar för att överhuvudtaget kunna uppnå ekologisk och ekonomisk bärkraft. Antalet aktiva renskötare och renskötsel företag måste rimligen anpassas till dagens verklighet.

SRF konstaterar också att renskötseområdet utökats jämfört med tidigare. I Sveriges nationalatlas och även i Svensk rennäring⁴ uppges att renskötseområdet omfattar ca 40 % av Sveriges yta och att sydgränsen skär landet från trakten av Höga kusten i Ångermanland till trakten av Idre i norra Dalarna. Delar av Indalsälvens avrinningsområde i Jämtlands län omfattas inte heller av renskötsel. I den karta som nu presenteras av myndigheterna (figur 2; s. 27) som grundas på samebyarnas marksanvändningsredovisningar omfattas hela Västernorrlands län av renskötseområdet och de tre nordliga kustkommunerna i Gävleborgs län. På Sametingets hemsida⁵ återges en karta som visar på utökade områden även i Dalarnas län. Renskötseområdet bedöms nu omfatta mer än 50 % av landets areal.

SRF konstaterar att rennäringen i likhet med annan extensiv köttproduktion är mycket arealkrävande. Produktionen av kött från ren i Sverige uppgick 2011 till 1 400 ton och produktionen av viltkött (älg och annat viltkött) till 16 000 ton.⁶ Samhällsekonomiskt måste rennäringens ökande och extremt stora krav på landareal kunna ifrågasättas, då betydande delar av dessa marker också används av andra betydande näringar som exempelvis skogsbruk och turism

SRF vill särskilt framhålla att samtliga stora rovdjursarter tillhör den svenska faunan och under de allra senaste decennierna har de getts möjlighet att öka i numerär och återetablera sig i områden där de tidigare fördrivits. De ingår således i de naturliga ekosystem som nu förefaller alltmer få stryka på foten för att ge plats åt en rennäring som tar nya områden i anspråk. Om rennäringen ska vara *ekologisk hållbar* så måste den även kunna samexistera med de stora rovdjuren, vilket innebär att verksamheten måste anpassas efter de naturliga förutsättningar och den naturliga fauna som näringen verkar i. I likhet med övriga näringar måste även rennäringen miljöanpassas, allt annat är orimligt.

SRF ger följande kommentarer på den över tid utdragna redovisningen av regeringsuppdraget från de båda myndigheterna.

SRF noterar att det i redovisningen inte framgår att den första ansatsen till att utforma en toleransnivå mellan rennäring och rovdjur gjordes gemensamt av Sametinget och Naturvårdsverket redan 1995 i det förslag till utformning av det nya ersättningssystemet för rovdjursrivna renar som myndigheterna lämnade till regeringen.⁷ Regeringen kommenterar i den första rovdjurspropositionen (Prop

³ Högsta tillåtna renantal är 276 400 renar

⁴ Svensk rennäring, 1999. Karta 5.3; s. 75

⁵ Sametingets hemsida <http://www.sametinget.se/8382>

⁶ Jordbruksstatistik årsbok, 2012. Tabell 15.6; s. 270

⁷ Sametingets & Naturvårdsverket, 1995. Rapport 1995-02-07

2000/01:57; s. 31) var till förslaget: *Utredningen anser emellertid att det inte är möjligt eller lämpligt att på detta sätt slå fast en toleransnivå för antalet rovdjur. Utredningen menade att det är svårt att se hur toleransnivån skulle tillämpas i praktiken och att det också är svårt att se betydelsen för en enskild sameby. Sametinget och Naturvårdsverket har även i förslaget till reformerat ersättningsystem enats om en toleransnivå (bilaga 3 till utredningens slutbetänkande SOU 1999:146). I detta förslag sägs att gränsen för att näringen avsevärt försvaras går vid uppkomna rovdjursförluster motsvarande ca 30 procent av det normala slaktuttaget mätt över flera år.*

SRF finner att den skepsis som då gavs av ”Sören Ekströms utredning”, mot den praktiska tillämpningen av en toleransnivå på samebynivå, vilken delades av regeringen, kvarstår även idag.

SRF konstaterar att kunskapen om de stora rovdjurens reproduktion, antal och utbredning har ökat väsentligt efter 1995. I de inventeringar som genomförs i renskötselområdet, som ett resultat av det ersättningsystem som infördes 1996, medverkar representanter för samebyarna, vilket också gör inventeringsarbetet transparent. Länsstyrelserna ansvarar också för inventeringsresultaten, vilka redovisas på samebynivå till Sametinget. Viltskadecenter redovisas också årligen resultaten för respektive rovdjursart.

SRF vill i sammanhanget framhålla att det förvaltningsverktyg som föreslås så ska man utgå från den norska Riskmodellen där det sägs att: *Riskmodellen ska användas för att på ett systematiskt och transparent sätt ta fram bättre kunskap och underlag för att bedöma konsekvenserna för rovdjuren utifrån en faktisk toleransnivå och på så sätt skapa en strukturerad kvantifierad redovisning av predationen för att underlätta dialogen mellan samebyarna och länsstyrelsernas handläggare.* Vad som inte framgår i myndigheternas redovisning är att den norska Riskmodellen också omfattar väsentliga data på renskötsel företagsnivå om såväl renantal, slaktuttag och de slaktade renarnas vikt. Uppgifter som tillhandahålls av den norska statliga rennärringsadministrationen. Motsvarande uppgifter saknas i Sverige på myndighetsnivå, men föreslås här tillhandahållas av en part – samebyn.

Beträffande faktauppgifter om renskötseln på samebynivå saknas officiell statistik. Tillgängligheten till data har till och med försämrats på samebynivå efter det att myndigheten Sametinget tog över myndighetsansvaret för rennärringen från Jordbruksverket. Inga uppgifter om antal slaktade renar på samebynivå lämnas av Sametinget och det gäller även till de ledamöter som företräder naturvården i länens viltförvaltningsdelegationer. I det remitterade förslaget föreslås att: *”Ansvar för förvaltningen och redovisningen av slaktstatistik, renlängder och övriga mätvariabler ligger på den enskilda samebyn.”* (s. 17).

SRF menar att det är anmärkningsvärt att avgörande faktauppgifter på samebynivå (renantal, kontroll- och hemslaktade renar), som kan utgöra grund för omfattande beskattning av rovdjurspopulationerna på samebynivå föreslås ligga på en part utan att lämnade uppgifter objektivt kan granskas. Är det också så att uppgifterna inte är offentliga blir effekten än mer anmärkningsvärd i ett rättssamhälle där objektivitet, transparent och tillgänglighet är ledord. SRF vill understryka att väsentliga data om renskötseln på samebynivå måste tillhandahållas av en objektiv och oberoende myndighet som i Norge.

SRF finner det anmärkningsvärt att en part – samebyn – i de samråd som ska ske mellan länsstyrelserna och samebyarna tillhandahåller uppgifter om samebyarnas renskötsel utan att länsstyrelserna har detaljkunskap eller objektiv insyn i verksamheten. Det sägs uttryckligen att: *”Det är av stor vikt att förvaltningsmodellen och samråden mellan parterna fungerar dynamiskt och att såväl indata och åtgärder kan förändras utifrån rådande förutsättningar.”*

SRF noterar att myndigheterna föreslår att förvaltningsverktyget ska implementeras i närtid samtidigt som det sägs att väsentliga uppgifter saknas på samebynivå och att den norska riskmodellen också måste anpassas till svenska förhållanden. Det redovisas betydande kostnader under de inledande två åren (drygt 10 miljoner), varefter kostnaderna i stort bedöms upphöra (200 000 kr/år) trots att förvaltningen på samebynivå ska vara både adaptiv och flexibel och att *uppföljningen bör ske kontinuerligt*.

SRF konstaterar att myndigheternas redovisning omfattar en ändlös klagovisa över rovdjuren som ensamma verkar omöjliggöra ordnad renskötsel. Att rennäringen själva ska kunna anpassa sina driftsformer för att bidra till att ge utrymme för såväl rovdjur som rennäring berörs inte. Andra förebyggande åtgärder än att flytta, zonera eller jaga rovdjur förkastas. Att rovdjuren skulle ges ett högre skydd inom nationalparker eller andra naturskyddade områden förkastas.

Beträffande toleransnivåer så sägs i rapporten att:

Inom rovdjursförvaltningen har begreppet toleransnivå myntats som ett relativt mått:

Den maximala acceptabla skadenivå orsakad av rovdjur under ett år uttryckt i en viss procent av samebyns faktiska renantal (livrenhjord per 31 mars).

Den maximala acceptabla skadenivån är den som kan accepteras utan att förutsättningarna för en ekologisk, kulturell, social och ekonomisk hållbar rennäring äventyras. (s. 25).

Det myntade begreppet för en toleransnivå har tidigare inte varit känt för Rovdjursföreningen.

Myndigheterna själva har inte kunnat enas om ett gemensamt ställningstagande beträffande en toleransnivå för rennäringen. Sametinget hänvisar till sitt tidigare ställningstagande i plenum från den 23 februari 2012 medan Naturvårdsverket inte tar ställning utan överlåter till regeringen att besluta i frågan.

Kapitel 4.3 Konsekvenser av olika toleransnivåer för rennäringen

Här presenteras ett omfattande siffermaterial, som inte kan analyseras och värderas i detalj. SRF kan dock konstatera att vissa uppgifter inte är korrekta eller tagna ur sitt sammanhang. Det sägs exempelvis att dödligheten hos renkalvar orsakad av andra orsaker än predation i allmänhet är låg och det exemplifieras med en siffra på *”3 % dödlighet från kalvmärkning fram till nästa sommar”* i en svensk studie från 1980-talet. Studien gjordes i samebyarna Umbyn och Jåkkåkaska. Siffran är i underkant och varierar mellan samebyarna och mellan de fyra studieåren. Fatställda dödsorsaker var ett panorama av sjukdomar, svält, drunkning, trafik och hund.

Storleken av predationen av rovdjur är mycket osäker och anges till mellan 19 500 – 72 500 renar (tabell 9) årligen (exklusive kungsörn). Beräkningarna grundas främst på studier av rovdjur som gjorts i områden med hög rovdjurstäthet, varför angivna värden bör hanteras med stor försiktighet. De resultat från gjorda predationsstudier av rovdjur i renskötselområdet i landet kan inte generaliseras till att gälla generellt för landets samebyar. **Även ett medelvärde utifrån den angivna stora osäkerheten leder sannolikt till en överskattning av predationen, varför SRF bestämda uppfattning är att försiktighetsprincipen måste beaktas i avvaktan på att mer tillförlitligare data presenteras. Rovdjursstammarna får inte förödas utifrån undermåliga underlag.**

I tabell 3 anges slaktvärdet inkl. pristillägg för de tre åren 2008/2009-2010/2011. Pristillägget för de tre åren uppgår till 16,6; 15,5 och 16,5 miljoner kronor⁸. På sid 41 anges att slaktstöd utbetalas från

⁸ Jordbruksstatistisk årsbok, 2012. Tabell 9.9; s. 170

Sametinget. Det borde nämnas att 17-18 % av det angivna årliga slaktvärdet utgörs av ett samhällsstöd av allmänna skattemedel och att marknadsvärdet för de slaktade renarna uppgår till 75,4; 74,5 och 76,6 miljoner kronor.

I beräkningarna i tabellerna 4 och 5 anges antalet renar i vinterhjorden till 280 000 och inte till det verkliga renantalet på ca 250 000 renar. Beträffande kalvslakt i tabell 5 anges medelvärden från säsongerna 2007/2008-2011/2012.

I andra stycket på sidan 32 anges: *Förutom att renar dör kan renarnas kondition försämrats av närvaron av rovdjur på grund av att rovdjuren stressar renarna och stör deras betesro eller gör att renarna (självman eller styrt av renskötaren) väljer att vistas i områden med sämre betesförutsättningar för att undvika rovdjur. Det saknas underlag för att beräkna den kvantitativa effekten av denna störning, men att den finns är ändå en sak att beakta i diskussionerna om renskötselns toleransnivå för rovdjur.*

Att rovdjur stressar renarna och stör deras betesro upprepas numer allt oftare. Att renar stressas av insekter som korm och svaljbroms, vilket gör att renar samlas på snöfläckar och andra vindexponerade öppna platser under varma sommark dagar, nämns sällan numera. Omfattande medicinerings har skett mot dessa parasiter som uppenbart påverkar renarnas dygnsrörelser och även köttkvalitén.

I sista stycket på sidan 34 förs ett resonemang om betydelsen av vajornas kondition som avslutas med: *Med andra ord torde konditionsnivån hos vajor i den svenska renstammen i nuläget vara nära det som faktiskt är optimalt för produktiviteten. SRF kan inte tolka det på annat sätt än att den befarade nedsatta konditionen till följd av rovdjursrelaterad stress hos renarna inte verkar föreligga!*

Första stycket på sidan 37 avslutas med texten: *Även kungsörn kan ta mycket renkalv, men mycket sällan en vuxen ren.* Att kungsörn kan ta *mycket* renkalv är knappast styrkt och absolut inte från studier i vårt land.

Kapitel 5 Konsekvenser av olika toleransnivåer på förekomsten av de stora rovdjuren i renskötselområdet

Beträffande björn (s. 42) så står det att: *Antalet björnar i Sverige har ökat under den senaste 10 årsperioden och uppgick 2008 till ca 3 200 individer.* Det är knappast en korrekt beskrivning, eftersom ingen beståndsuppskattning har gjorts efter 2008. Däremot har jakten efter björn ökat markant. Antalet fällda björnar under licensjakt var 2008 195 björnar och 2012 302 fällda björnar. Därutöver fälldes 2012 55 björnar under skydds jakt. Samstämmiga uppgifter gör gällande att björnstammen nu åter minskar.

Beträffande varg så hade det varit (s. 44) på sin plats att redovisa att minst 34 vargar fällts i renskötselområdet och att 3 vargar flyttats därifrån under perioden 2003-2012.

Figur 16. Fel rubriktext. Ska vara *Järv*.

Figur 17. Av stapeldiagrammet framgår två parametrar som inte förklaras vare sig i figurtexten eller omnämns i texten ovanför. De *mörkare* staplarna i diagrammet anger antalet *säkra föryngringar* och de *ljusare* antalet *sannolika föryngringar*. Figuren visar att antalet säkra föryngringar i Sverige aldrig nått upp till gällande etappmål på 90 årliga föryngringar, vilket bör uppmärksammas.

Beträffande kungsörn så anges felaktigt att 305 häckningar återfanns i renskötselområdet 2011. Enligt Viltskadecenters årliga sammanställning redovisas 235 lyckade häckningar⁹ i hela landet. Där anges att 72 % av häckningarna återfanns inom renskötselområdet. Även resultat från 2012 föreligger som visar på en markant nedgång av antalet lyckade häckningar.¹⁰ Totalt lyckades 158 häckningar i landet. Antalet lyckade häckningar minskade från 235 stycken 2011 till 158 stycken 2012, vilket är en minskning med drygt 32 %. Den största minskningen skedde inom renskötselområdet där antalet lyckade häckningar minskade från 221 år 2011 till 138 år 2012, en minskning med 38 %. Det bör noteras att miniminivån för kungsörn är satt till 600 årliga häckningar i Sverige.

Kapitel 5.2 Predationstakter

Tabell 9. Den stora osäkerheten i angivna uppskattningar har berörts tidigare under avsnitt 4.3.

Första stycket på sidan 49 är särskilt viktigt: *Flera omständigheter påverkar predationstrycket på ren i ett område. Den stora variationen beror på faktorer som rovdjurstäthet, förekomst av flera rovdjursarter, vilket rovdjur som dominerar i området, tillgång på andra bytesdjur, under vilken årstid predationen sker, renpopulationen (antal renar, sammansättning, åldersfördelning, mm), var rovdjur och renar finns under olika årstider, renskötselns driftsformer, samt klimatiska förhållanden. Dessa omständigheter tillsammans med begränsat vetenskapligt underlag avseende predationstrycket kan visserligen ge en teoretisk uppfattning av den sammantagna predationen på ren i hela renskötselområdet, men för att få en mer verklighetsbaserad och, i förvaltningen, användbar bedömning måste bedömningar av konsekvenserna för rovdjuren av en toleransnivå ske på samebynivå utifrån dess specifika förutsättningar.* **SRF vill betona att det citerade stycket bekräftar att det idag inte finns förutsättningar att införa det förvaltningsverktyg och toleransnivåer på samebynivå som föreslås.**

Tabell 10. Även de lägsta och högsta värden som här presenteras för lo och järv är väldigt osäkra, varför risken är stor, att även här använda ett medelvärde kan vara förödande för rovdjursstammarna om det tillämpas i rovdjursförvaltningen. Jmf. vad som sägs under avsnitt 4.3 och tabell 9.

Sid 52 och Kungsörn. Avsnittet inleds: *Kungsörns predationstakt på ren är mer sparsamt studerad.* Det hänger samman med att predationen av kungsörn även bland renägarna bedömts som ringa i förhållande till järv och lodjur, som studerats mer i vårt land. Studier har dock gjort i Finland, delvis i områden där andra stora rovdjur saknas eller är fåtaliga. Riktade studier av örnpredation har även gjorts Norge.

Kapitel 5.3 Konsekvenser för rovdjuren av en toleransnivå på 5, 10 och 20 %

Avsnittet inleds med ett stycke där teoretiska beskrivningar av skador på ren och konsekvenser för rovdjuren beskrivs. Det sägs också att dessa teoretiska beskrivningar måste omräknas till faktiska skadenivåer, vilket endast varit möjligt för hela renskötselområdet. Förhoppningar ställs till förvaltningsverktyget som optimistiskt ska kunna leverera underlag på samebynivå.

Även här redovisas teoretiska siffror över förluster av ren med mycket stor spridning. På sidan 57 avslutas den *Sammanfattande diskussionen kring de teoretiska beräkningarna* med texten: *Den bärande tanken med*

⁹ Viltskadecenter. 2011. Resultat från inventeringar av kungsörn i Sverige 2011 Nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringar. Rapport 2011:13.

¹⁰ Viltskadecenter. 2012. Resultat från inventeringar av kungsörn i Sverige 2011 Nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringar. Rapport 2012:8.

förvaltningsverktyget är att skadorna för rennäringen ska begränsas så att de hamnar under toleransnivån på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Detta sker genom adaptiv förvaltning som baserar sig på faktiska förekomster av renar och rovdjur i fält samt hantering av särskilt problematiska rovdjur. En formulering som låter vacker, men knappast är begriplig för någon annan än den som formulerat den.

Under avsnittet *Resonemang om konsekvenser för respektive rovdjursart* sägs beträffande konsekvenser för björn att *olika toleransnivåer är svåra att beräkna på en nationell nivå eller för hela renskötselområdet* och senare att *det behövs tillgång till bättre predationsdata och inventeringsdata inom de områden som det föds renkalvar*. Beträffande järv och kungsörn så signaleras att licensjakt efter järv och skyddsjakt efter kungsörn kan vara förestående: *Då järvstammen, liksom lodjuren, uppvisar en ojämn spridning inom renskötselområdet bör riskmodellen användas av förvaltningen för att rikta skydds- och licensjakt till sådana områden.*

Beträffande kungsörn sägs: *Det får anses rimligt att det kan tillåtas en riktad skydds jakt mot särskilt skadegörande individer.*

Kapitel 5.4 Konsekvenserna för rovdjur i relation till mål och gynnsam bevarandestatus

Under avsnittet beskrivs bl.a. de *förvaltningsmål* och de övre och nedre förvaltningsgränser som vissa länsstyrelser angett för björn och lodjur med hänvisning till att *det är svårt att hålla en rovdjurspopulation på samma nivå från år till år tillåts stammen variera i storlek uppåt och nedåt inom vissa gränser.*

SRF anser att den precisering som anges i proposition 2000/01:57 (s. 26-27) är tillfyllest och att påhittade nya målformuleringar är av ondo. I rutan i nämnda propositionen står: *Minimivån anger vilken förvaltningsstrategi som bör tillämpas och är inte ett mått på vilket antal individer som är önskvärt av en art. Målet för förvaltningen är att arterna skall öka i antal utöver respektive minimivån, till sådana nivåer att de med större säkerhet långsiktigt kan bevaras i den svenska faunan. Om antalet djur av en art sjunker under minimivån bör skydds jakt tillåtas endast i begränsad omfattning. Så länge en art befinner sig över minimivån bör emellertid större hänsyn tas till motstående intressen.*

Kapitlet avslutas med följande stycke som väcker stark oro:

En toleransnivå för rennäringen kan leda till att det blir svårare att komma över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, främst för järv. För lodjur och björn kan en toleransnivå leda till att populationen minskar – i alla fall lokalt men möjligen även i den biogeografiska regionen eller nationellt. Även om populationerna fortfarande skulle ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus innebär en minskad trend att bevarandestatus ska bedömas som ogynnsam. En genomtänkt tillämpning av förvaltningsverktyget leder dock till att de negativa effekterna av en given toleransnivå blir så små som möjliga för rovdjuren.

SRF menar att en toleransnivå för rennäringen inte kan accepteras som medför angivna konsekvenser för rovdjuren i vårt land.

Kapitel 6 Sammanfattning av förvaltningsverktygets betydelse för konsekvenserna för rennäringen respektive rovdjurspopulationen

I detta kapitel beskrivs den tilltro som sätts till förvaltningsverktyget och riksmodellen och vikten av att aktuella och relevanta data om rovdjuren tillförs riskmodellen. För att kunna fastställa predationstrycket i landets 51 samebyar krävs också att tillgången på alternativa bytedjur är känd och dokumenterad. Beträffande renarna krävs noggranna data om antal, kön- och ålderssammansättning. Därutöver uppgifter om samebyns driftsformer som uppgifter om var renar befinner sig under olika årstider fördelade på antal m.m. Därutöver uppgifter över samebyns naturgeografi omfattande data över topografi, naturbetesmarker, klimat m.m. Det framhålls också vikten av en verklighetsbaserad bedömning av konsekvenserna för rovdjuren av en toleransnivå sker på samebynivå utifrån dess specifika förutsättningar. Det efterfrågas också mer medel till samebyarna för deras medverkan i inventeringsarbetet samt vem eller vilka som ska utföra den skydds jakt efter rovdjur som ska vara

lösningen för rennäringen. Därutöver efterfrågas hur skyddsjakten ska finansieras av staten och vilken myndighet som ska ansvara för kostnaderna.

SRF kan konstatera att det återstår många utmaningar och klarlägganden innan en toleransnivå för rennäringen kan genomföras på samebynivå och att det idag inte finns förutsättningar att införa det förvaltningsverktyg och toleransnivåer på samebynivå som föreslås.

I redovisningen av regeringsuppdraget saknar SRF en dokumentation och en analys av den omfattande skyddsjakt som genomförts på samtliga fyra stora däggdjursarter efter 2002 i renskötselområdet. Det handlar sannolikt om närmare 200 rovdjur. Analysen borde omfatta konsekvenser både för de lokala rovdjursstammarna och för de samebyar där skyddsjakt beviljats. Vad SRF erfarit så saknas ett register på myndighetsnivå både över antal beslut och hur många rovdjur som fällts av respektive art.

SRF saknar också en utvärdering och analys av det ersättningssystem som introducerades 1996. Ersättningssystemet, som för arterna varg, järv och lodjur främst grundas på rovdjursförekomst, är till sin konstruktion skadeförebyggande. Samma ersättning utgår till berörd sameby oavsett om renar dödas eller inte. En grundläggande tanke med det ”nya” ersättningssystemet var att öka acceptansen/toleranssens för rovdjuren bland rensköttarna. De totala årliga ersättningsbeloppen har ökat från 24 (1996) till drygt 63 miljoner kronor. I ytterst få myndighetsbeslut som omfattar skyddsjakt efter rovdjur nämns att ersättning utgår av skattemedel för att kompensera samebyarna ekonomiskt för rovdjursförekomst. **Enligt SRF bedömning förefaller ersättningssystemet alltmer uppfattas som ett dolt stöd till rennäringen.**

SRF ställer sig frågande till vilken eller vilka myndigheter som idag ställer upp och försvarar rovdjuren?

SRF ställer sig också frågande till om det är förenligt med miljömålen En storslagen fjällmiljö och Levande skogar att rovdjursstammarna föröds på landets halva areal, vilket kan befaras, om en toleransnivå för rennäringen införs.

I framtagandet av detta yttrande har Robert Franzén deltagit.

Svenska Rovdjursföreningen

Ann Dahlerus

Generalsekreterare